Сборник съдебна практика

ОПРЕДЕЛЕНИЕ НА СЪДА (десети състав)

18 февруари 2016 година*

„Преюдициално запитване — Член 53, параграф 2 и член 99 от Процедурния правилник на Съда — Автомобилен транспорт — Почивка на водача на превозно средство — Правна уредба на държава членка, съгласно която командированият няма право на пари за нощувка, когато такава му е осигурена за сметка на работодателя — Евентуално включване на нощувката на водача на камион в превозното му средство“

По дело C-325/15

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 267 ДФЕС от Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu (Районен съд на Вроцлав-Шрудмешче, Вроцлав, Полша) с акт от 6 май 2015 г., постъпил в Съда на 1 юли 2015 г., в рамките на производство по дело

Z. Ś.,

Z. M.,

M. P.

срещу

X,

СЪДЪТ (десети състав),

състоящ се от: F. Biltgen, председател на състава, E. Levits и M. Berger (докладчик), съдии,

генерален адвокат: N. Wahl,

секретар: A. Calot Escobar,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, да се произнесе с мотивирано определение на основание член 53, параграф 2 и член 99 от Процедурния правилник на Съда,

постанови настоящото

Определение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на член 8, параграф 8 от Регламент (ЕО) № 561/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година за хармонизиране на някои разпоредби от социалното законодателство, свързани с автомобилния транспорт, за

* Език на производството: полски.

изменение на регламенти (ЕИО) № 3821/85 и (ЕО) № 2135/98 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 3820/85 на Съвета (ОВ L 102, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 5, том 8, стр. 214).

2 Запитването е отправено в рамките на спор между, от една страна, г-н Ś., г-н M. и г-н P., водачи на моторни превозни средства, извършващи международен превоз, и от друга страна, X, техния бивш работодател, по повод на отказа на същия да изплати допълнителни възнаграждения за нощите, прекарани в превозните средства.

Правна уредба

Правото на Съюза

3 Член 4 от Регламент № 561/2006 предвижда:

„За целите на настоящия регламент се прилагат следните определения:

[…]

в) „водач“ означава всяко лице, което управлява превозно средство дори за кратък период от време или което се намира на борда на превозното средство като част от неговите задължения да бъде на разположение за управление при нужда;

[…]

е) „почивка“ означава всеки непрекъснат период, през който водачът можа свободно да разполага със своето време;

ж) „дневна почивка“ означава дневен период от време, през ко[й]то водачът може свободно да разполага със своето време и който включва „нормална дневна почивка“ и „намалена дневна почивка“:

— „нормална дневна почивка“ означава всеки период на почивка с продължителност от поне 11 часа. Алтернативно тази редовна дневна почивка може да бъде взета на два пъти, като първият период трябва да бъде непрекъснат период с продължителност от поне 3 часа, а вторият — непрекъснат период с продължителност от поне девет часа;

— „намалена дневна почивка“ означава всеки период [на почивка] с продължителност от поне девет часа, но по-къс от 11 часа;

з) „седмична почивка“ означава седмичен период от време, през който водачът може свободно да разполага със своето време и който включва „нормална седмична почивка“ и „намалена седмична почивка“;

— „нормална седмична почивка“ означава всеки период [на почивка] с продължителност от поне 45 часа;

— „намалена седмична почивка“ означава всеки период [на почивка], който е по-къс от 45 часа, който може, при спазване на условията, предвидени в член 8, параграф 6, да бъде съкратен до минимум 24 последователни часа;

и) „седмица“ означава периодът, включващ времето от 00:00 часа в понеделник до 24:00 часа в неделя;

[…]“.

4 Член 8, параграф 8 от Регламент № 561/2006 предвижда:

„По желание на водача дневните почивки и намалените седмични почивки извън базата могат да бъдат ползвани в превозното средство, доколкото то разполага с подходящи условия за спане за всеки водач и […] е неподвижно“.

Полското право

5 Член 9, параграф 1 от Наредбата на министъра на труда и социалната политика за размера и начина за определяне на плащанията за служителите в държавната и местната администрация при командироване в чужбина (rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej r. w sprawie wysokości oraz warunków ustalania należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej poza granicami kraju, Dz. U. 2002 г. № 236, позиция 1991) от 19 декември 2002 г. (наричана по-нататък „Наредбата от 19 декември 2002 г.“) и член 16, параграф 1 от Наредбата на министъра на труда и социалната политика за плащанията за служителите в държавната и местната администрация при командироване (rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie należności przysługujących pracownikowi zatrudnionemu w państwowej lub samorządowej jednostce sfery budżetowej z tytułu podróży służbowej, Dz. U. 2013 г., позиция 167) от 29 януари 2013 г. (наричана по-нататък „Наредбата от 29 януари 2013 г.“) предвиждат, че командированият в чужбина служител може да иска възстановяване на направените съгласно фактурата разходи за нощувка до максималния размер, предвиден в приложението към действащите в съответния период наредби.

6 Съгласно параграф 2 от тези членове, ако не представи фактурата, служителят може да претендира сума, равняваща се на 25 % от максималния размер по параграф 1 от тези членове.

7 Съгласно параграф 4 от всеки от посочените членове, параграфи 1 и 2 от тях не се прилагат, когато работодателят осигури за своя сметка нощувка.

8 Законът за работното време на водачите на превозни средства (ustawie o czasie pracy kierowców, Dz. U. 2012 г., позиция 1155) от 16 април 2004 г. (наричан по-нататък „Законът за работното време на водачите“) предвижда, че за работещите по трудов договор водачи се прилагат, освен законовите разпоредби относно работното време, и нормите относно задължителната почивка в работно и извънработно време, предвидени в Регламент № 561/2006 във връзка с периода на управление на превозно средство.

9 Член 14, параграф 1 от Закона за работното време на водачите предвижда, че същите имат право на най-малко единадесет часа непрекъсната почивка на ден. Дневната почивка, освен за водачите по глава 4а от посочения закон, тоест тези, които извършват редовни пътувания под 50 километра, може да бъде ползвана в превозното средство, ако то е неподвижно и разполага с подходящи условия за спане.

Спорът по главното производство и преюдициалните въпроси

10 Видно от акта за преюдициално запитване, в периода 2011 г.—2013 г. ищците в главното производство са били наети от X като водачи на камиони над 12 тона, за да извършват международен превоз. За прекараните в чужбина нощи в кабината на превозното им средство, която е пригодена за спане, те искат от X да им изплати предварително установени по размер суми.

11 Съгласно съответните им трудови договори тези ищци имат право на основно възнаграждение и предварително установени по размер допълнителни възнаграждения за нощен и за извънреден труд.

12 През целия срок на тези договори работодателят отказва да изплати на посочените ищци допълнително възнаграждение за нощите, прекарани в превозното средство, тъй като им е осигурил безплатна нощувка в кабината на съответното превозно средство.

13 Видно от акта за преюдициално запитване предметът на спора по главното производство се отнася само до правата на тези водачи спрямо работодателя им във връзка с възстановяването на разходи за нощувка при условията, определени от националното право.

14 При тези обстоятелства Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu (Районен съд на Вроцлав-Шрудмешче, Вроцлав) решава да спре производството и да постави на Съда следните преюдициални въпроси:

„1) Трябва ли член 8, параграф 8 от Регламент № 561/2006, съгласно който по желание на водача дневните почивки и намалените седмични почивки извън базата могат да бъдат ползвани в превозното средство, доколкото то разполага с подходящи условия за спане за всеки водач и е неподвижно, да се тълкува в смисъл, че не допуска — когато работодателят (превозвачът) безплатно осигури на служителя (водача) подходящи условия за спане в кабината на превозното средство — националната правна уредба, съдържаща се в член 9, параграф 4 от Наредбата от 19 декември 2002 г., изменена, в сила до 28 февруари 2013 г., и в член 16, параграф 4 от Наредбата […] от 29 януари 2013 г., в сила от 1 март 2013 г., и съответно служителят има право на възстановяване на разходи за нощувка при условията по член 9, параграфи 1—3 от Наредбата от 19 декември 2002 г. и по член 16, параграфи 1—3 от Наредбата от 29 януари 2013 г., или при по-благоприятни, включително във финансово отношение, условия, определени в индивидуалния трудов договор, в колективния трудов договор или в друга трудовоправна уредба?

2) Трябва ли член 8 от Регламент № 561/2006 да се тълкува в смисъл, че по желание на водача почивките извън базата, посочени в член 4, букви е)—и) от този регламент, могат да бъдат ползвани в превозното средство, доколкото то разполага с подходящи условия за спане за всеки водач и е неподвижно?“.

По преюдициалните въпроси

По първия въпрос

15 Съгласно член 99 от Процедурния правилник на Съда, когато отговорът на преюдициален въпрос не оставя място за разумно съмнение, Съдът може във всеки един момент да се произнесе с мотивирано определение по предложение на съдията докладчик и след изслушване на генералния адвокат.

16 Тази разпоредба следва да се приложи по настоящото дело, за да се отговори на първия въпрос.

17 С този въпрос запитващата юрисдикция пита по същество дали член 8, параграф 8 от Регламент № 561/2006 трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, предвиждаща условията, при които водачът на превозно средство може да иска възстановяване на разходите за нощувка, които е направил във връзка с работата си.

18 В това отношение е достатъчно да се припомни, че член 8, параграф 8 от Регламент № 561/2006 предвижда, че по желание на водача дневните почивки и намалените седмични почивки извън базата могат да бъдат ползвани в превозното средство, доколкото то разполага с подходящи условия за спане за всеки водач и е неподвижно.

19 Следователно от текста на тази разпоредба произтича, че тя се отнася само до организирането на някои почивки, на които има право водачът във връзка с работата си, но не и до получаването на обезщетение за тези почивки.

20 В това отношение следва да се уточни, че Регламент № 561/2006, който в частност хармонизира правилата относно времето на управление и почивките в работно и извънработно време, които трябва да се спазват от водачите, извършващи автомобилен превоз на стоки и пътници, като същевременно оставя на националния законодател възможността да приеме по-благоприятни за посочените водачи разпоредби, не съдържа никаква разпоредба относно допълнителните възнаграждения, които биха могли да получат такива водачи във връзка с работата си.

21 В този смисъл на първия въпрос следва да се отговори, че Регламент № 561/2006, и по-конкретно член 8, параграф 8 от него, допуска национална правна уредба, предвиждаща условията, при които водачът на превозно средство може да иска възстановяване на разходите за нощувка, които е направил във връзка с работата си.

По втория въпрос

22 Съгласно член 53, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда, когато разглеждането на определено дело очевидно не е от компетентността на Съда или когато искане, иск или жалба са явно недопустими, Съдът може във всеки един момент, след изслушване на генералния адвокат и без да провежда докрай производството, да реши да се произнесе с мотивирано определение.

23 Тази разпоредба следва да се приложи по настоящото производство, за да се отговори и на втория въпрос.

24 С този въпрос запитващата юрисдикция пита дали член 8 от Регламент № 561/2006 трябва да се тълкува в смисъл, че по желание на водача почивките извън базата, посочени в член 4, букви е)—и) от този регламент, могат да бъдат ползвани в превозното средство, доколкото то разполага с подходящи условия за спане за всеки водач и е неподвижно.

25 В това отношение следва да се напомни, че в рамките на въведеното с член 267 ДФЕС сътрудничество необходимостта да се даде тълкуване на правото на Съюза, което да е от полза за националния съд, изисква последният да определи фактическия и правен контекст, в който се вписват поставените от него въпроси, или най-малко да обясни фактическите хипотези, на които те се основават (вж. по-конкретно определение Striani и др., C-299/15, EU:C:2015:519, т. 22 и цитираната съдебна практика).

26 Всъщност Съдът е оправомощен да се произнася по тълкуването на разпоредба от правото на Съюза единствено с оглед на фактите, които са му посочени от националната юрисдикция (вж. по-конкретно определение Talasca, C-19/14, EU:C:2014:2049, т. 18 и цитираната съдебна практика).

27 Съдът подчертава също, че е важно националният съд да посочи конкретните причини, поради които има колебания как следва да тълкува правото на Съюза и счита за необходимо да постави преюдициални въпроси на Съда (вж. определение Talasca, C-19/14, EU:C:2014:2049, т. 19 и цитираната съдебна практика).

28 Всъщност, като се има предвид, че актът за преюдициално запитване е основанието за производството пред Съда, необходимо е националният съд да посочи в самия акт за преюдициално запитване фактическата и правна рамка на спора в главното производство и да даде минимални разяснения относно причините да иска тълкуване именно на посочените от него разпоредби от правото на Съюза, както и относно връзката, която установява между тях и националното законодателство, приложимо към разглеждания от него спор (вж. определение Talasca, C-19/14, EU:C:2014:2049, т. 20 и цитираната съдебна практика).

29 Тези изисквания относно съдържанието на преюдициалното запитване, които трябва да позволят на Съда да провери допустимостта на преюдициалното запитване, както и своята компетентност да отговори на поставения въпрос, са посочени изрично в член 94 от Процедурния правилник, с който запитващата юрисдикция би следвало да е запозната в рамките на въведеното от член 267 ДФЕС сътрудничество и с който тя следва стриктно да се съобразява (вж. решение Siragusa, C-206/13, EU:C:2014:126, т. 19 и определение Talasca, C-19/14, EU:C:2014:2049, т. 21).

30 В това отношение е важно също да се подчертае, че целта на съдържащата се в актовете за преюдициално запитване информация е не само да позволи на Съда да даде полезен отговор, но и да даде възможност на правителствата на държавите членки и на другите заинтересовани субекти да представят становища съгласно член 23 от Статута на Съда на Европейския съюз. Съдът трябва да следи тази възможност да се зачита, предвид факта че по силата на тази разпоредба само актовете за преюдициално запитване се съобщават на заинтересованите субекти (вж. по-конкретно определение Talasca, C-19/14, EU:C:2014:2049, т. 23).

31 В случая актът за преюдициално запитване не отговаря на тези изисквания.

32 Макар употребата във втория въпрос на израза „по желание на водача“ да дава основание да се предположи, че този въпрос визира член 8, параграф 8 от Регламент № 561/2006, който съдържа споменатия израз, следва да се приеме, че запитващата юрисдикция иска тълкуване на член 8 от Регламент № 561/2006, без изрично да посочва параграфа, до който се отнася въпросът ѝ.

33 Освен това запитващата юрисдикция не обяснява защо е необходимо за разрешаването на висящия пред нея спор искането с този въпрос тълкуване на разпоредба относно дневните почивки и намалените седмични почивки извън базата, които водачите могат да ползват в превозното средство.

34 Според тази юрисдикция от член 8, параграф 8 от Регламент № 561/2006 не следва ясно, че тази разпоредба се отнася за всички видове почивка по член 4 от същия регламент, тъй като нормалната седмична почивка не е изрично посочена. Доколкото не излага никакви съображения във връзка с необходимостта или ползата да получи отговор на втория си въпрос, за да се произнесе по спора, с който е сезирана, посочената юрисдикция не обяснява и по какви причини отговорите, които Съдът ще трябва да даде на втория въпрос, отнасящ се в случая до член 8 от Регламент № 561/2006, биха могли, в такъв процесуален контекст, да се окажат необходими за разрешаването на този спор.

35 Следователно актът за преюдициално запитване не отговаря на изискванията, посочени в точки 25—30 от настоящото определение, а именно достатъчна яснота и точност, за да може Съдът да се произнесе, като същевременно се увери, че отговорът на поставения въпрос е необходим за разрешаването на висящия пред запитващата юрисдикция спор и че правителствата на държавите членки, както и другите заинтересовани страни могат надлежно да представят становище, използвайки възможността по член 23 от Статута на Съда на Европейския съюз.

36 Доколкото не са изложени достатъчно основания за поставянето на въпроса, Съдът не може да бъде полезен с отговора си.

37 При това положение следва да се приеме, че вторият въпрос е явно недопустим.

По съдебните разноски

38 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред запитващата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски.

По изложените съображения Съдът (десети състав) определи:

1) **Регламент (ЕО) № 561/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 15 март 2006 година за хармонизиране на някои разпоредби от социалното законодателство, свързани с автомобилния транспорт, за изменение на регламенти (ЕИО) № 3821/85 и (ЕО) № 2135/98 на Съвета и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 3820/85 на Съвета, и по-конкретно член 8, параграф 8 от него, трябва да се тълкува в смисъл, че допуска национална правна уредба, предвиждаща условията, при които водачът на превозно средство може да иска възстановяване на разходите за нощувка, които е направил във връзка с работата си.**

2) **Вторият въпрос на Sąd Rejonowy dla Wrocławia-Śródmieścia we Wrocławiu (Районен съд на Вроцлав-Шрудмешче, Вроцлав, Полша) е явно недопустим.**

Подписи